

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643/610 - 3094
Konu : Soru Önergesi

09.08/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 14.06.2013 tarihli ve 43452547-120.07-128743 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/24887, 7/24888, Erzincan Milletvekili Muharrem IŞIK'a ait 7/24889, İstanbul Milletvekili Durmuşali TORLAK'a ait 7/24890, İstanbul Milletvekili Abdullah Levent TÜZEL'e ait 7/24891, İstanbul Milletvekili Melda ONUR'a ait 7/24892, Manisa Milletvekili Özgür ÖZEL'e ait 7/24893, Antalya Milletvekili Yıldırım SAPAN'a ait 7/24894, Iğdır Milletvekili Pervin BULDAN'a ait 7/24895, İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya ÖNDER'e ait 7/24896, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait 7/24897, Eskişehir Milletvekili Kazım KURT'a ait 7/24898, 7/24899, 7/24904, Bursa Milletvekili İsmet BÜYÜKATAMAN'a ait 7/24900, Eskişehir Milletvekili Ruhsar DEMİREL'e ait 7/24901, Ankara Milletvekili Özcan YENİÇERİ'ye ait 7/24902 ve Muğla Milletvekili Nurettin DEMİR'e 7/24903 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1-Görüş 7/24887, 7/24888, 7/24889,
7/24890, 7/24891, 7/24892, 7/24893,
7/24894, 7/24895, 7/24896, 7/24897,
7/24898, 7/24899, 7/24900, 7/24901,
7/248902, 7/24903, 7/24904 (33 sayfa)

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

**:Melda ONUR
İstanbul Milletvekili**

Esas No

:7/24892

Mersin Limanı üzerinden GDO'lu pirinç ithal edildiği iddiasıyla 3 firmaya yönelik başlatılan soruşturma kapsamında, Tat Bakliyat ile ilgili iddianame hazırlanmıştır. Cumhuriyet Savcısı Fikret Gönen'in hazırladığı ve 4. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edilen 6 sayfalık iddianamede belirtildiği üzere; pirinç numuneleri Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü tarafından analiz edilmiştir. Ancak bu laboratuvar yetkililerinin ellerinde çeltik geni bulunmadığı, gen tanımlama suretiyle analiz yapma imkanları bulunmadığı halde, bu yönde analiz yaptıklarını belirtmeleri nedeniyle yargı görevi yapanları etkilemeye teşebbüs suçu işlediği vurgulanmıştır. Buna istinaden,

SORU 1) GD pirinç kimlik testi yapılmadan, sadece soya bulaşması tespit edilerek pirincin genetiğinin değiştirilmemiş olduğu teknik olarak gösterilemeyeceğine göre, Bakanlık numunelerin GD pirinç olmadığını nasıl söyleyebilmektedir? Ulusal Gıda Referans laboratuvarı, bir ürünün (pirinç) hem genetiği değiştirilmiş olup, hem de başka bir üründen (soya) GDO bulaşmasına maruz kalma ihtimalini neden analizlerinde değerlendirmeye almamıştır?

SORU 2) Bakanlığınızın laboratuvarlarında neden sadece Biyogüvenlik Kurulunca ithal izni verilen genlerin kimlik testleri akredite olarak yapılabilmektedir? Neden Bakanlığınızın hiçbir laboratuvarında Türkiye'de izin almamış ama dünyada var olduğu bilinen ve çeşitli ülkelere izin verilmiş GDO'ların DNA sekansları ve bunlarla ilgili yapılacak analizlerin akreditasyonu bulunmamaktadır?

SORU 3) İzin verilmeyen GDO çeşitlerinin yasa dışı yollarla yurt içine girişini yukarıda bahsedilen DNA sekansları olmadan nasıl tespit edip engellenebilmektedir?

SORU 4) Mersin İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden gönderilen Memişoğlu Tarım Ürünleri Ltd. Şti.'ye ait şahit numunenin yapılan analizi sonrasında, Ankara Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü tarafından 06.12.2012 tarihinde düzenlenen 2012/G-16860 no.lu ve İlkin Baysan ile Yılmaz Kaya imzalı raporda numunenin "UYGUN" olduğu ifade edilmiştir. Savcılık soruşturması sonrasında aynı firmanın numunesinin Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü'nde yapılan analizine müteakip düzenlenen 26.02.2013 tarih ve B.12.0.GKG.L.70/04-472 sayılı, ve 04.03.2013 tarihli B.12.0.GKG.L.70/04-514 sayılı raporlarda ise "söz konusu çeltik numunesinin 'UYGUN DEĞİL' olarak değerlendirilmektedir" ifadesi yer almaktadır. Aynı firmadan alınan numunenin Bakanlığınız laboratuvarlarında yapılan iki ayrı tarihteki iki ayrı analizde önce "uygun" sonrasında ise "uygun değil" şeklinde değerlendirilmesine dair kusur kime aittir? Sorumlularla ilgili Bakanlığınız ne gibi bir yaptırımında bulunmuştur?

SORU 5) Bakanlığınızın iki ayrı laboratuvarında yapılan iki ayrı tahlilde zıt sonuçlar çıkması sonrasında Bakanlığınızın analizlerinin güvenilirliği konusunda kamuoyunu nasıl ikna etmeyi düşünüyorsunuz?

(Handwritten signature)

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

CEVAP 1-2-3-4-5) Bakanlığımızca, ithalat aşamasında insan sağlığı ve güvenliği ile hayvan ve bitki varlığı ve sağlığı yönünden gerekli kontroller AB mevzuatı ile uyumlu hazırlanan 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” ile bu Kanun kapsamında çıkarılan alt mevzuat çerçevesinde yapılmakta olup, bu kontroller sonucunda Gıda Mevzuatımıza uygun olmayan ürünlerin ülkeye girişine kesinlikle izin verilmemektedir.

Ülkemizde Genetiği Değiştirilmiş ürünlerle ilgili işlemler, 5977 sayılı “Biyogüvenlik Kanunu” ve bu Kanun kapsamında çıkarılan “Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik” hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bakanlığımızca Biyogüvenlik Kurulu tarafından yapılan risk değerlendirmeleri sonucunda yalnızca hayvan yemlerinde kullanımına onay verilen ürünlerin ithalatına izin verilmektedir. Biyogüvenlik Kurulu tarafından bugüne kadar gıda amaçlı olarak onay verilmiş bir gen olmadığından gıda amaçlı genetiği değiştirilmiş ürün ithaline izin verilmemektedir. Biyogüvenlik Kurulu Kararları Resmi Gazete de yayınlanmaktadır. Ayrıca ülkemizde tüm GDO’lu ürünlerin üretimi yasaktır.

Bakanlığımız tarafından Biyogüvenlik Kurulu kararlarında belirtilen koşulların yerine getirilmesi için gerekli denetimler yapılmaktadır. Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar ile ilgili ithalat denetim ve kontrolleri; 5977 sayılı “Biyogüvenlik Kanunu”, bu Kanun kapsamında hazırlanan “Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik” ve “Biyogüvenlik Kurulu Kararları”na göre yürütülmekte; ithal edilecek ürünler GDO analizine tabii tutulmaktadır. GDO tespit edilen gıda amaçlı ürünlerin yurda girişine kesinlikle izin verilmemektedir.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından genetiği değiştirilmiş ürün içermesi muhtemel gıdaların kontrolleri etkin bir şekilde yürütülmekte ve bu ürünlerden numuneler alınmaktadır. Gerekli hallerde izlenebilirlik denetimleri yapılmakta ve söz konusu ürünlerin üretiminde kullanılmış olan hammaddelerden de numuneler alınabilmekte ve gerekli kontroller yapılmaktadır.

Yapılan resmi kontroller sonucu olumsuzluk tespit edildiği takdirde 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu ve ilgili diğer mevzuatlar çerçevesinde gerekli yasal işlemler yapılmaktadır.

Laboratuvarlarımızda GDO analizleri AB standartlarına ve ISO standartlarına uygun olarak yapılmaktadır. Yalnızca yem numunelerinde kabul edilen genler olduğundan GDO tarama analizi sonrasında genetik değişikliğin kaynağının bulunması amacıyla tip tayinine gidilmektedir. Belirli eşik değerleri (kabul edilen genler için etiketleme sınırı % 0,9 gibi) ile karşılaştırmak için tespit edilen tiplerin miktar analizi yapılmaktadır. Gıda numunelerinde ise henüz kabul edilen gen bulunmadığından GDO tarama analizi sonrası DNA sekansında genetik bir değişiklik olduğunu gösteren gen bölgelerinin (35S promotor, NOS terminatör ve FMV promotor vb.) tespit edilip edilememesine göre sonuç verilmektedir.

Söz konusu pirinç numunesi gıda olduğundan GDO tarama analizine tabi tutulmuş, “35S promotor ve NOS terminator pozitif, FMV promotor negatif” olarak bulunduğundan “Uygun Değil” olarak değerlendirilmiştir. Ancak Savcılık makamının isteği (Mersin İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü talimatı ile) üzerine genetik değişikliğin kaynağının bulunması için ekstra analizler yapılmıştır. Bu nedenle kontaminasyon olup olmadığının anlaşılabilmesi amacıyla öncelikle ilgili numune temizlenmiş/yıkanmış olarak da GDO tarama analizine alınmıştır. Yıkanmış çeltik numunesi “35S promotor, NOS terminatör ve FMV promotor negatif” olarak bulunduğundan gelen numunede 35S promotor ve NOS terminatorün varlığının pirincin kendisinden kaynaklanmadığı görülmüştür.

~ ~

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Gelen numunedeki pozitifliğin tespiti için üründe soya, mısır, kanola, pamuk gibi olası bitki genlerine bakılmıştır. Numunede soya ve mısır bitki genleri tespit edilmiştir. Tespit edilen soya geni (40-3-2 Roundup Ready) miktarının ölçüm limitinin altında olduğu belirlenmiştir. Olası mısır tipleri de taranmış ama tespit edilmemiştir. Bu analizlerin yapılmasıyla numuneye başka bir kaynaktan bulaşma olasılığı değerlendirmeye alınmıştır.

Bakanlığımıza bağlı laboratuvarlar tarafından Biyogüvenlik Kurulunca yem amaçlı izin verilen tüm soya ve mısır tiplerinin analizlerinin yanı sıra izin verilmemiş ve başvurusu yapılmamış mısır, kolza, şeker pancarı, pamuk ve pirinç analizleri AB Referans laboratuvarının (EU-RL GMFF) metotlarıyla yapılmaktadır. Tarama analizinde yasaklı olanların da tespiti yapılabilmektedir.

Mevzuatımız gereği gıdalarda tarama analizi ile pozitif bulunan her numune “Uygun Değil” olarak değerlendirilmektedir. Yemlerde ise olası tüm analizler yapılarak onaylı, onaysız veya onaylanma sürecinde olan tüm tiplerin miktarlarına göre değerlendirme (Etiketlenmeli, Uygun, Uygun değil) yapılmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı Ankara Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü ile Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü TÜRKAK tarafından akredite olmuş olup, düzenli olarak yeterlilik testlerine katılmakta ve ENGL'ye (Avrupa GMO lab. iletişim ağı) üyedir. Sonuçların faklılığının numunenin şeklinden, örneklemeden, örnek homojenizasyonundan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

